

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum in superfluitate ludi possit esse aliquod vitiu[m]? 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

Ad secundum dicendum, quod verbum illud Chry-
sostomi est intelligendum de illis, qui inordinatè lu-
dis vtuntur, & præcipuè eorum qui finem in delecta-
tione ludi constituunt. Sicut de quibusdam dicitur
Sapient. 15. Æstimauerunt esse ludum vitam nostram:
contra quos dicit Tullius in 1. de Offic. * Non ita
generati à natura sumus, vt ad ludum & iocum facili-
ter esse videamur, sed ad seueritatem potius, & ad qua-
dam studia grauiora atque maiora.

Ad tertium dicendum, quod ipsæ operationes lu-
di secundum suam speciem non ordinantur ad ali-
quem finem, sed delectatio quæ in talibus actibus ha-
betur, ordinatur ad aliquam animæ recreationem,
& quietem. Et secundum hoc, si fiat moderatè, licet
vti ludo. Vnde Tullius dicit * in 1. de Offic. Ludo &
ioco vti quidem licet, sed sicut somno & quietibus
cæteris, tum quum grauib; seriisque rebus satisfe-
cerimus.

ARTIC. III.

Vtrum in superfluitate ludi possit esse peccatum?

806

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod in su-
perfluitate ludi non possit esse peccatum. Illud
enim quod excusat à peccato, non dicitur esse pecca-
tum. Sed ludus quandoque excusat à peccato. Mul-
ta enim si serio fieret, grauiora peccata essent, quæ qui-
dem ioco facta, vel nulla, vel leuia sunt. Ergo vi-
detur quod in superabundantia ludi non sit pecca-
tum.

4. eth. le.
16. col. 1.
Q. 2.

¶ Præterea, Omnia alia vitia reducuntur ad
septem vitia capitalia, vt Greg. * dicit 31. Moral.
Sed superabundantia in ludis non videtur reduci ad
aliquod capitalium vitiorum. Ergo videtur quod
non sit peccatum.

cap. 31.

¶ 3 Præterea, Maximè histriones in ludo viden-
tur superabundare, qui totam suam vitam ordinant
ad ludendum. Si ergo superabundantia ludi esset pec-
catum, tunc omnes histriones essent in statu peccati.
Peccarent etiam omnes qui eorum ministerio vte-
netur,

in c. Fon-
te omnis
esse mode-
stia v. ap-
petitus o-
bediat ra-
tioni.

eodem lo-
co n. un-
proximè
ditto.

*in 1 p. in
cap de S.
Paphnu-
sio, f. 23.
in princ.
lib.
gl inter-
lin. ibid.*
rentur, vel qui eis aliqua largirentur, tamquam pec-
cati fautores: quod videtur esse falsum. Legitur
enim in vitis patrum, quod beato Paphnutio revela-
tum est, quod quidam ioculator futurus erat sibi con-
sors in vita futura.

SED contra est, quod super illud Prouerb. 14. Ri-
sus dolori miscbitur, & extrema gaudij luctus occu-
pat: dicit gloss. † luctus perpetuus. Sed in superflui-
tate ludi est inordinatus risus, & inordinatum gaudium.
Ergo est ibi peccatum mortale, cui soli debetur lu-
ctus perpetuus.

RESPONDEO dicendum, quod in omni eo quod
est dirigibile secundum rationem, superfluum dicitur
quod regulam rationis excedit. Diminutum autem
dicitur aliquid secundum quod deficit a regula rationis.
art. prac. Dicitur est autem * quod ludicra siue iocosa verba vel
facta, sunt dirigibilia secundum rationem. Et ideo su-
perfluum in ludo accipitur, quod excedit regulam
rationis. Quod quidem potest esse dupliciter. Uno
modo, ex ipsa specie actionum quæ assumuntur in lu-
do: quod quidem iocandi genus secundum Tullium
dicitur esse illiberale *, petulans, flagitiosum, ob-
scœnum, quando scilicet vitur aliquis causa ludi risu-
pibus verbis vel factis, vel etiam his quæ vergunt ad
proximi nocumentum: quæ de se sunt peccata mor-
talia. Et sic patet quod excessus in ludo est peccatum
mortale. Alio autem modo, potest esse excessus in lu-
do secundum defectum debitarum circumstantiarum:
puta cum aliqui vtuntur ludo vel temporibus vel lo-
cis indebitis, aut etiam præter convenientiam nego-
tij seu personæ. Et hoc quidem quandoque potest esse
peccatum mortale, propter vehementiam affectus
ad ludum, cuius delectationem præponit aliquis de-
lectioni Dei, ita quod contra præceptum Dei vel Ec-
clesiæ, talibus ludis, vti non refugiat. Quandoque
autem est peccatum veniale: puta si aliquis non tan-
tum afficitur ad ludum, quod propter hoc velit ali-
quid contra Deum committere.

Ad

Ad primum ergo dicendum, quòd aliqua sunt peccata propter solam intentionem: quia scilicet in iniuriam alicuius fiunt. Quam quidem intentionem excludit ludus, cuius intentio ad delectationem fertur, non ad iniuriam alicuius: & in talibus ludus excusatur à peccato, vel peccatum diminuit. Quaedam verò sunt quæ secundum suam speciem sunt peccata, sicut homicidium, fornicatio, & similia. Et talia non excusantur per ludum, quinimo ex his ludus redditur flagitiosus & obscenus.

Ad secundum dicendum, quòd superfluitas in ludo pertinet ad ineptam lætitiã, quam Gregorius * dicit esse filiam gula. Vnde Exod. 32. dicitur, Sedebat populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere.

lib. 31.
mor. c. 32

Ad tertium dicendum, quòd sicut dictum est *, ludus est necessarius ad conuersationem humanæ vitæ. Ad omnia autem quæ sunt vtilia conuersationi humanæ, depurari possunt aliqua officia licita. Et ideo etiam officium histrionũ, quod ordinatur ad solatium hominibus exhibendum, non est secundum se illicitum, nec sunt in statu peccati, dummodo moderatè ludo vtantur, id est, nõ vtendo aliquibus illicitis verbis vel factis ad ludum, & non adhibendo ludum negotijs & temporibus indebitis. Et quamuis in rebus humanis non vtantur alio officio per comparationem ad alios homines, tamen per comparationem ad seipsos & ad Deum, alias habent feriosas & virtuosas operationes, puta dum orant, & suas passiones & operationes componunt, & quandoque etiam pauperibus elemosynas largiuntur. Vnde illi qui moderatè eis subueniunt, non peccant, sed iuste faciunt, mercedem ministris eorum eis tribuendo. Si qui autem superbie sua in tales consumunt, vel etiam sustentant illos histriones qui illicitis ludis vtuntur, peccant, quasi in peccato fouentes. Vnde August. * dicit super Ioannem, quòd donare res suas histrionibus, vitium humane nõ virtus: nisi forte aliquis histrionis esset in

art. pres.

stat. 100
in 10. ps.
rum ante
med. 10. 9

extre-

refertur
dist. 86. c.
Pasc.

808
4. Esch. le.
26. co. 21.

1. de vera
et fal. pa.
cap. 15. a
me. 10. 4.

lib. 2. c. 7.
li 4. c.
2. rom. 5.

extrema necessitate, in qua esset ei subueniendum. Dicit enim Ambrosius in lib. 7. de Officijs, Pasce famam morientem. Quisquis enim pascendo hominem seruire poteris, si non paueris, occidisti.

ARTIC. IV.

Vtrum in defectu ludi consistat aliquid peccatum?

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod in defectu ludi non consistat aliquid peccatum. Nullum enim peccatum interdicitur penitenti. Sed Augustinus * dicit, de penitente loquens, Cohibeat se a ludis, & a spectaculis seculi, qui perfectam vult consequi remissionis gratiam. Ergo in defectu ludi non est aliquid peccatum.

¶ 2. Præterea, Nullum peccatum ponitur in commendatione sanctorum. Sed in commendatione quorundam ponitur quod a ludo abstinuerunt. Dicitur enim Hierem decimo quinto, Non sedi in consilio ludentium. Et Tobia tertio dicitur, Nunquam cum ludentibus miscui me, neque cum his qui in leuitate sensus ambulant, participem me præbui. Ergo in defectu ludi non potest esse peccatum.

¶ 3. Præterea, Andronicus ponit austeritatem, quam inter virtutes numerat, esse habitum, secundum quem aliqui neque afferunt alijs delectationes concursionum, neque ab his recipiunt. Sed hoc pertinet ad defectum ludi. Ergo defectus ludi magis pertinet ad virtutem quam ad vitium.

SED contra est, quod Philosophus * in secundo de quarto Ethicorum, ponit defectum in ludo esse vitium.

RESPONDEO dicendum, quod omne quod est contra rationem in rebus humanis, vitiosum est. Est autem contra rationem, ut aliquis se alijs ostentat exhibeat, puta dum nihil delectabile exhibet, & etiam delectationes aliorum impedit. Vnde Seneca dicit, Sic te geras sapienter, ut nullus te habeat tanquam asperum, nec contemnat quasi vilem. Illi autem qui

in ludo
dicunt
rum lu
& dicit
in 4. E
quieren
non pro
per de
ideo de
perexc
quod p
di: qu
quasi p
cibo.

Ad p
tibus l
eis lud
hoc ip
diminu
Ad se
quitur
magis
bam,
dicitur
quod p
his qui
bui.

Ad t
dum qu
nes, se
per tiner
amicitia
ritatem
tum cor
libatio

Ad t
dum qu
nes, se
per tiner
amicitia
ritatem
tum cor
libatio

Ad t
dum qu
nes, se
per tiner
amicitia
ritatem
tum cor
libatio